DUBBA · OYSS HAZIRLIK **CEVAP ANAHTARI**

10. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi 1. Dönem 2. Ortak Yazılı Sınavı · Senaryo 2

Süre: 40 dakika · Her sorunun puanı yanında yazılıdır.

Anahtar ve sorular çevrim içi

10. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi · 1. Dönem 2. Ortak Yazılı (Senaryo 2)

1. Hira ve sınıf arkadaşları, okulun biyoloji laboratuvarında bir akvaryum kurmuş ve bakımını dönem boyunca üstlenmiştir. Hira, laboratuvarın kapısına asılan tanıtım panosuna şunları yazmıştır:

> ***Akvaryumumuz Küçük Bir Âlem***
>
> *Akvaryumumuzda renkli balıklar, salyangozlar, su bitkileri ve gözle göremediğimiz çok küçük canlılar bir arada yaşıyor. Su bitkileri gündüz suya oksijen bırakıyor, balıklar bu oksijenle nefes alıyor. Salyangozlar camda biriken yosunları kazıyarak temizliyor. Balıkların atıkları da küçük canlılar tarafından ayrıştırılıp bitkilere besin oluyor. Bir sabah ısıtıcı bozulup su birkaç derece soğuyunca balıkların yavaşladığını ve yemlerini geç aldığını gördük; su eski sıcaklığına dönünce hepsi yeniden canlandı. Akvaryumdaki hiçbir canlı kendi yemini, ışığını ve suyunu kendisi var etmiyor.*

Öğretmenleri, panonun altına şu ayeti ve hadisi eklemiştir:

> *“Göklerdeki ve yerdeki her şey Allah’ı tespih eder...” (Saff suresi 1. ayet)*
>
> *“Her şey Allah’ın mahlûku ve mülküdür.” (Müslim, “Kader”, 10)*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1.1. Âlem kavramının terim anlamını yazınız. Hira'nın panonun başlığında âlem kavramını hangi anlamda kullandığını açıklayınız.

1.2. Verilen ayet ve hadisten yararlanarak akvaryumdaki varlıkların Allah (cc) ile ilişkisine dair **iki** çıkarımda bulununuz. Çıkarımlardan birini hadise, diğerini ayete dayandırınız ve her çıkarımı panodaki bir ifadeyle destekleyiniz.

2. Selim, bir video platformunda yayımlanan “Evrene Bakmak” adlı belgeselin altına yazılan yorumları okumuştur. Yorumlardan üçü şöyledir:

Yorum	İzleyici yorumu
I	Belgeselde gözün yapısını izledim. Mercek ışığı kırıyor, göz kapağı gözü koruyor, gözyaşı yüzeyini temizliyor. Bu parçaların hiçbiri ne yaptığını bilmiyor; yine de hepsi görmemiz için birlikte çalışıyor.
II	Ben eksikleri olan, sınırlı bir varlığım. Buna rağmen zihnimde hiçbir eksiği olmayan, sonsuz ve kusursuz bir varlık düşüncesi var. Sınırlı olan ben bu düşünceyi kendi kendime üretmiş olamam.
III	Babamın ameliyatını beklediğim gece ettiğim duada Allah'a çok yakın olduğumu hissettim. İçimi saran huzuru kelimelerle anlatamıyorum; o geceden beri hayata bakışım değişti.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

2.1. Her yorumda Allah'ın (cc) varlığının delillerinden hangisinin kullanıldığını aşağıdaki tabloya yazınız.

Yorum	Delil türü
I	
II	
III	

2.2. I. yorumdaki "Bu parçaların hiçbiri ne yaptığını bilmiyor; yine de hepsi görmemiz için birlikte çalışıyor." ifadesinin, belirlediğiniz delilin hangi dayanağını yansıttığını açıklayınız.

2.3. II. ve III. yorumlarda kullanılan delillerin, I. yorumda kullanılan delilden dayanak noktası bakımından farkını ayrı ayrı açıklayınız.

3. Selim'in oturduğu mahallede komşular, mahalle derneğinin çatısında bir gökyüzü gözlem akşamı düzenlemiştir. Teleskobu emekli bir fen öğretmeni olan komşuları getirmiş, gençler sandalyeleri taşımış, ev sahipleri herkese çay ikram etmiştir. Selim, gözlem boyunca defterine şu notları almıştır:

- **Not 1:** Geçen hafta ince bir hilal olarak gördüğümüz Ay, bu akşam yarım daire biçimindeydi. Teleskopta yüzeyindeki çukurlar seçiliyordu.
- **Not 2:** Komşumuz, gökbilimcilerin yıldızların gaz ve toz bulutlarından oluştuğunu, yakıtları tükenince de söndüklerini tespit ettiğini anlattı. Bu akşam gördüğümüz yıldızların hiçbiri sonsuza kadar böyle kalmayacak.
- **Not 3:** Dünya'nın hem kendi ekseni etrafında hem de Güneş'in çevresinde hiç durmadan döndüğünü, Güneş'in de uzayda yerinde durmadığını öğrendim.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

3.1. Selim'in notlarından **iki** gözlem seçerek kozmolojik delillerden biri olan hudus delilini aşama aşama kurunuz.

3.2. Gözlem akşamının sonunda dernek başkanı, katılımcılara şu ayeti okumuştur:

> *"İnsan, daha önce hiçbir şey değil iken kendisini yarattığımızı düşünmez mi?" (Meryem suresi 67. ayet)*

Ayette insanın hangi özelliğine dikkat çekildiğini yazınız. Bu özelliğin, Selim'in notlarındaki gök cisimleriyle ortak yönünü hudus delili açısından açıklayınız.

4. Emre'nin sınıfının mesajlaşma grubunda öğretmenleri, "Haftanın ayetleri" başlığıyla aşağıdaki iki ayeti paylaşmıştır:

> *"Allah, hak ve adâletle hükmeder. Allah'tan başka taptıkları ise hiçbir hükümde bulunamazlar. Şüphesiz Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir." (Mümin suresi 20. ayet)*
>
> *"Sizi güçsüz yaratan, güçsüzlüğün ardından kuvvet veren, kuvvetli halinizden sonra da güçsüz hâle getiren ve yaşlandıran Allah'tır. O dilediğini yaratır. O hakkıyla bilendir, O'nun her şeye gücü yeter." (Rum suresi 54. ayet)*

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

4.1. Her ayetin **son cümlesinde** işaret edilen Allah'ın (cc) **iki** ismini aşağıdaki tabloya yazınız. Bu dört isimden biri, kaynaklandığı sıfatla aynı adı taşır. O ismi belirleyiniz ve diğer **üç** ismin kaynaklandığı sıfatı yazınız.

İstenen	Cevap
Mümin suresi 20. ayetteki iki isim	
Rum suresi 54. ayetteki iki isim	
Sıfatıyla aynı adı taşıyan isim	
Diğer üç ismin sıfatları	

4.2. Emre, gruba "Rum suresinin 54. ayetinde insanın hayatının evreleri anlatılırken neden hem bilmek hem de güç yetirmek birlikte anılıyor?" diye bir soru yazmıştır. İnsanın ayette anlatılan evrelerinden hareketle yaratmanın gerçekleşmesi için ilim ve kudret sıfatlarının birlikte gerekli olduğunu açıklayınız.

5. Hira ve Selim'in mahallesinde komşular, boş bir arsayı temizleyerek ortak bir bostan kurmuştur. Herkes boş vaktinde bostanda nöbet tutmakta, sulama ve çapalama işlerini sırayla yapmaktadır. Hira, bostanın ilk yılında gözlemlediklerini dört not hâlinde mahallenin duyuru panosuna asmıştır:

Not	Hira'nın bostan notları
I	Kış boyunca donmuş, cansız gibi görünen toprak, nisan yağmurlarının ardından filizlerle doldu. Boş sandığımız topraktan yüzlerce yeni canlı çıktı.
II	Aynı paketten ekilen kabak tohumlarının her biri, birbirinden farklı biçimde ve desende kabaklar verdi; iki kabağın görünüşü bile aynı değildi.
III	Çitlere sarılan hanımelleri ve sardunyaların renkleri, akşamları mahalleliyi bostana çekti. Komşular bankta oturup çiçeklerin güzelliğini seyretti.
IV	Solucanlar toprağa karışan çürümüş yapraklarla, arılar çiçeklerin nektarıyla, serçeler de dökülen tohumlarla beslendi; bostanda hiçbir canlı aç kalmadı.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

5.1. Her notta Allah'ın (cc) hangi isminin varlıklardaki yansımasının (tecellisinin) öne çıktığını aşağıdaki tabloya yazınız.

Not	İsim
I	
II	
III	
IV	

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

5.2. Bostanda yaşanan aşağıdaki iki durumda Allah'ın (cc) hangi isminin kişinin davranışına yansıdığını yazınız. Her durumda davranış ile ismin anlamı arasındaki bağı açıklayınız.

- **Durum 1:** Hasattan ilk ayrılan sebzeler, bostana gelemeyecek kadar hasta olan ve geçimini güçlükle sağlayan yaşlı bir komşunun kapısına götürüldü.
- **Durum 2:** Top oynarken domates fidelerini ezen küçük bir çocuk, özür dilemek için Selim'in yanına geldi. Selim çocuğa kızgınlığını sürdürmedi, yaşananı tamamen geride bıraktı ve onu ertesi günkü fide dikimine çağırdı.

6. Emre ve Hira, öğretmenlerinin önerdiği Diyanet İşleri Başkanlığının yayımladığı bir mealden Haşr suresinin 22-24. ayetlerini okumuş ve sınıfta yapacakları sunum için iki slayt hazırlamıştır.

> ***Slayt 1 — Bir sıralamanın hikmeti***
>
> *Ayetlerde Allah'ın (cc) Bâri ve Musavvir isimleri art arda anılıyor: Önce **Bâri**, ardından **Musavvir**. Sınıfa sorumuz: "Bu sıra neden böyle?"*
>
> ***Slayt 2 — Ayetlerde geçen iki isim***
>
> ***Selam:** Esenlik kaynağı, esenlik veren, selâmete çıkaran*
>
> ***Mümin:** Güven veren, vaadine güvenilen, inananları azabından emin kılan*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

6.1. Bâri ve Musavvir isimlerinin anlamlarını yazınız. Müfessirlere göre ayetlerde Bâri isminin Musavvir isminden önce anılmasının neye işaret ettiğini açıklayarak slayttaki soruyu cevaplayınız.

6.2. Haşr suresinin 22-24. ayetlerinin işaret ettiği, Allah'ı (cc) tanımadaki **iki** boyutu yazınız. Ardından ikinci slayttaki isimlerden **birini** seçerek bu ismin anlamını hayatına yansıtan bir öğrencinin okul ortamındaki davranışına **bir** örnek veriniz ve örneğin ismin anlamıyla bağını açıklayınız.

Puanlama anahtarı ve örnek cevaplar Dubba'nın hazırladığı örneklerdir; resmî değerlendirme ölçütleri ODSGM ve okulun tarafından belirlenir.

Soru – Öğrenme Çıktısı – Beceri

Soru	Öğrenme çıktısı	Beceri
1	DKAB.10.1.2. Allah-âlem ilişkisini müşahede edebilme	KB2.10. Çıkarım Yapma
2	DKAB.10.2.1. Allah'ın (cc) varlığının delillerini müşahede edebilme	KB2.10. Çıkarım Yapma
3	DKAB.10.2.1. Allah'ın (cc) varlığının delillerini müşahede edebilme	KB2.2. Gözlemleme
4	DKAB.10.2.2. Allah'ı (cc) gereği gibi tanıyabilmek için O'nun isim ve sıfatlarını bağlamına uygun kullanabilme	KB2.7. Karşılaştırma
5	DKAB.10.2.2. Allah'ı (cc) gereği gibi tanıyabilmek için O'nun isim ve sıfatlarını bağlamına uygun kullanabilme	KB2.13. Yapılandırma
6	DKAB.10.2.3. Haşr suresinin 22-24. ayetlerindeki mesajları anlamak için Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilme	KB2.14. Yorumlama

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Puanlama Tablosu

1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	4.1	4.2	5.1	5.2	6.1	6.2	Toplam
5	10	6	6	6	10	6	8	8	8	8	9	10	100

Çözümler ve Puanlama Anahtarı

1.1. TAM PUAN (5 PUAN)

Olası yanıt:

- **Terim anlamı:** Âlem, Allah'ın (cc) dışında kalan bütün varlıklardır; akılla ve duyularla bilinebilen ya da varlığı düşünülebilen her şey bu kavramın içine girer.
- **Başlıktaki kullanım:** Hira, âlem kavramını belirli bir varlık topluluğunun bütünü anlamında kullanmıştır. “İnsanlar âlemi”, “hayvanlar âlemi” denildiği gibi, akvaryumda bir arada yaşayan balık, salyangoz, bitki ve küçük canlıların tamamını bir “âlem” olarak adlandırmıştır.

Puan dağılımı: Terim anlamı 2 puan + başlıktaki kullanımın açıklanması 3 puan = 5 puan.

KISMİ PUAN:

- Terim anlamında yalnızca “evren, kâinat” gibi sözlük anlamı yazılır, Allah'ın (cc) dışındaki bütün varlıkları kapsadığı belirtilmezse 1 puan verilir.
- Başlıktaki kullanımda yalnızca “akvaryumdaki canlılar” denip bunun bir varlık topluluğunun bütününü anlatan kullanım olduğu açıklanmazsa 1 puan verilir.

SIFIR PUAN: Âlemin Allah'ı (cc) da kapsadığını söyleyen tanım; başlığın yalnızca tekrar edilmesi; boş bırakma.

1.2. TAM PUAN (10 PUAN)

Olası yanıt:

- **Hadise dayanan çıkarım:** Akvaryumdaki balıklar, salyangozlar, bitkiler ve gözle görülmeyen canlılar Allah'ın (cc) yarattığı varlıklardır ve O'na aittir. Varlıkları kendiliğinden olmadığı için var olmak ve yaşamak için O'na muhtaçtır. Panodaki “Akvaryumdaki hiçbir canlı kendi yemini, ışığını ve suyunu kendisi var etmiyor.” ifadesi bunu destekler.
- **Ayete dayanan çıkarım:** Göklerde ve yerde olan her şey Allah'ı (cc) tespih eder; varlıklar O'nun koyduğu kurallar çerçevesinde, birbiriyle uyum içinde hareket eder ve bu kuralların dışına çıkamaz. Panodaki “Su bitkileri gündüz suya oksijen bırakıyor, balıklar bu oksijenle nefes alıyor.” ya da “Balıkların atıkları da … bitkilere besin oluyor.” ifadeleri bu uyumu; suyun soğumasıyla balıkların yavaşlaması da varlıkların belirlenmiş kurallara bağlı olduğunu gösterir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Puan dağılımı: Her çıkarım 5 puan (dayandığı ayet ya da hadisle uyumlu çıkarım 3 puan + panodan destekleyici ifade 2 puan); 2 çıkarım × 5 = 10 puan.

KISMİ PUAN:

- Çıkarım doğru kurulup panodan destekleyici ifade gösterilmezse o çıkarım için 3 puan verilir.
- Panodan ifade seçilip çıkarım ayet ya da hadisle ilişkilendirilmeden yalnızca "Allah her şeyi yaratmıştır" şeklinde genel bırakılırsa o çıkarım için 2 puan verilir.
- İki çıkarım da yalnızca hadise ya da yalnızca ayete dayandırılırsa ikinci çıkarıma en fazla 2 puan verilir.

SIFIR PUAN: Pano metninin özetlenmesi; Allah-âlem ilişkisiyle ilgisi olmayan biyoloji bilgisi (ör. oksijenin önemi) yazılması; boş bırakma.

2.1. TAM PUAN (6 PUAN)

Beklenen cevap:

Yorum	Delil türü
I	Teleolojik delil (gaye ve nizam delili)
II	Ontolojik delil
III	Dinî tecrübe delili

Puan dağılımı: 3 satır × 2 puan = 6 puan.

KISMİ PUAN: Her doğru satır 2 puan alır; I için "gaye delili", "nizam delili" ya da "düzen ve amaç delili" yazılması tam kabul edilir.

SIFIR PUAN: I için kozmolojik ya da hudus delili (yorumda evrenin başlangıcından ya da değişmesinden söz edilmez); II için teleolojik delil (yorum gözleme değil, zihindeki kusursuz varlık düşüncesine dayanır); bir satıra iki delil yazılması; boş bırakma.

2.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Olası yanıt: İfade, teleolojik delilin dayandığı düzen ve amaçlılık düşüncesini yansıtır. Göz kapağı, mercek ve gözyaşı gibi parçaların her birinin bir görevi vardır ve bu görevler "görme" amacına uyum içinde hizmet eder. Bu parçaları oluşturan maddeler bilinçsizdir; bilinçsiz maddelerin kendi kendilerine bir düzen kurması ve kendilerine bir amaç belirlemesi mümkün değildir. Bu nedenle bilinçsiz parçaların ortak bir amaç doğrultusunda uyumla çalışması, onları bu amaca yönelten bilgi ve irade sahibi bir yaratıcının varlığına işaret eder.

Puan dağılımı: Parçaların ortak amaca uyumla hizmet ettiğinin (düzen ve amaçlılığın) belirtilmesi 3 puan + bilinçsiz maddelerin düzen ve amaç kuramayacağından hareketle yaratıcıya ulaşılması 3 puan = 6 puan.

KISMİ PUAN:

- Yalnızca "gözde bir düzen vardır" denip parçaların ortak bir amaca hizmet ettiği belirtilmezse ilk bölüm için 1 puan verilir.
- "Bu düzen bir yaratıcıyı gösterir" denip parçaların bilinçsizliğiyle bağ kurulmazsa ikinci bölüm için 1 puan verilir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

SIFIR PUAN: İfadenin yalnızca tekrar edilmesi; gözün yapısının biyoloji bilgisiyle anlatılması; boş bırakma.

2.3. TAM PUAN (6 PUAN)

Olası yanıt:

- **I. yorumdaki delil (teleolojik):** Evrenden, varlıkların iç yapısında gözlemlenen düzen ve amaçlılıktan hareket eder; dayanağı gözlemdir.
- **II. yorumdaki delil (ontolojik):** Gözlem ve deneye başvurmaz; dayanağı insanın zihnindeki ekmel (mükemmel) varlık düşüncesidir. Sınırlı insanın bu düşünceyi kendisi üretemeyeceğinden, onu zihne yerleştiren bir kaynağın (Allah'ın) bulunduğu sonucuna varır.
- **III. yorumdaki delil (dinî tecrübe):** Dayanağı kişinin yaşadığı manevi deneyimdir; Allah'a (cc) yakınlık duygusu gibi bireysel bir tecrübeye dayanır. Bu tecrübe başkalarına anlatılabilse de bıraktığı etki yalnızca onu yaşayana özgüdür. Bu yönüyle evrenin gözlemine dayanan teleolojik delilden ayrılır.

Puan dağılımı: II. yorumdaki delilin farkı 3 puan + III. yorumdaki delilin farkı 3 puan = 6 puan. Her farkta tam puan için I. yorumdaki delilin gözleme ya da evrene dayandığının da belirtilmesi gerekir (bir kez belirtilmesi yeterlidir).

KISMİ PUAN:

- II. ya da III. yorumdaki delilin dayanağı doğru yazılıp I. yorumdaki delilin gözleme ya da evrene dayandığı hiç belirtilmezse her fark için 2 puan verilir.
- III. yorum için yalnızca “duygulara dayanır” denip tecrübenin bireysel, kişiye özgü olduğu belirtilmezse 2 puan verilir.

SIFIR PUAN: Delillerin yalnızca adlarının yazılması; II ve III. yorumların dayanağının birbirine karıştırılması; boş bırakma.

3.1. TAM PUAN (10 PUAN)

Olası yanıt (Not 1 ve Not 2 seçilirse):

1. **Âlem değişmektedir:** Ay'ın görünüşü haftadan haftaya değişir (Not 1); yıldızlar oluşur, yakıtları bitince söner (Not 2).
2. **Değişen her şey hâdistir, yani sonradan meydana gelmiştir:** Bir başlangıcı ve sonu olan yıldızlar ezelden beri var değildir, sonradan var olmuştur.
3. **Sonradan meydana gelen her şey kendisini var edecek bir yaratıcıya muhtaçtır:** Yıldızlar ve Ay kendilerini var etmemiştir; var olmak için bir var ediciye ihtiyaç duyar.
4. **Bu yaratıcı Allah'tır (cc):** Öyleyse âlemi var eden, kendisi sonradan olmayan ve hiçbir şeye muhtaç olmayan bir yaratıcı vardır; O da Allah'tır (cc).

Not 3 de değişim örneği olarak kullanılabilir: Dünya'nın ve Güneş'in sürekli hareket ederek konum değiştirmesi âlemin değişmekte olduğunu gösterir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Puan dağılımı: 1. aşama (değişim) gözlem örneğiyle 3 puan + 2. aşama (değişenin hâdis oluşu) gözlem örneğiyle 3 puan + 3. aşama (sonradan olanın yaratıcıya muhtaçlığı) 2 puan + 4. aşama (yaratıcının Allah olduğu) 2 puan = 10 puan.

KISMİ PUAN:

- 1. ya da 2. aşama doğru yazılıp nottan gözlem örneği verilmezse o aşama için 1 puan verilir.
- Aşamalar doğru içerikle ancak karışık sırayla yazılırsa toplamdan 2 puan düşülür.
- Hudus delili yerine “her hareket edenin bir hareket ettiricisi vardır” kanıtı Not 3 ile doğru kurulursa toplam 5 puan verilir (bu da kozmolojik delildir ancak istenen hudus delili değildir).

SIFIR PUAN: Notların yalnızca tekrar edilmesi; düzen ve amaçlılığa dayanan teleolojik açıklama; notlarda olmayan gözlemlere dayanma; boş bırakma.

3.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Olası yanıt:

- **Özellik:** Ayette insanın daha önce hiçbir şey değilken yaratıldığına, yani ezelden beri var olmayıp sonradan var edildiğine dikkat çekilir.
- **Ortak yön:** Selim'in notlarındaki Ay, yıldızlar ve Dünya gibi insan da bir başlangıcı olan, sonradan meydana gelmiş (hâdis) bir varlıktır. İnsan da gök cisimleri de kendi kendini var etmemiştir; ikisi de var olmak için bir yaratıcıya muhtaçtır. Bu ortak yön, hudus delilinin “sonradan olan her şeyin bir var edicisi vardır” öncülünü destekler.

Puan dağılımı: Özellik 3 puan + ortak yön 3 puan = 6 puan.

KISMİ PUAN:

- Özellik için yalnızca “insan yaratılmıştır” denip yokken var edildiği (sonradan olduğu) belirtilmezse 1 puan verilir.
- Ortak yönde gök cisimleriyle insanın sonradan var olduğu söylenip yaratıcıya muhtaçlığa bağlanmazsa 2 puan verilir.

SIFIR PUAN: Ayetin yalnızca tekrar edilmesi; ortak yön olarak düzen ya da güzellik yazılması; boş bırakma.

4.1. TAM PUAN (8 PUAN)

Beklenen cevap:

İstenen	Cevap
Mümin suresi 20. ayetteki iki isim	Semi, Basir
Rum suresi 54. ayetteki iki isim	Âlim, Kadir
Sıfatıyla aynı adı taşıyan isim	Semi (semi sıfatından kaynaklanır)
Diğer üç ismin sıfatları	Basir: basar; Âlim: ilim; Kadir: kudret

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Açıklama: “Hakkıyla işiten” ifadesi Semi ismine, “hakkıyla gören” Basir ismine, “hakkıyla bilen” Âlim ismine, “her şeye gücü yeten” Kadir ismine işaret eder. Semi ismi, Allah'ın (cc) her şeyi işitmesi anlamındaki semi sıfatından kaynaklanır; isim ile sıfat aynı adı taşır. Basir basar (her şeyi görmesi), Âlim ilim (her şeyi bilmesi), Kadir kudret (sınırsız güç sahibi olması) sıfatından kaynaklanır.

Puan dağılımı: 4 isim × 1 puan + aynı adı taşıyan isim 1 puan + 3 sıfat × 1 puan = 8 puan.

KISMİ PUAN: Her doğru öge 1 puan alır. Sıfat, ait olduğu isimle eşleştirilmeden yalnızca “basar, ilim, kudret” şeklinde doğru yazılırsa da tam puan verilir. Anlamı bozmayan yazım farkı (Semî, Basîr, Alîm, Kâdir) puan kırdırmaz.

SIFIR PUAN: İsim satırlarına sıfat yazılması (ör. “basar”, “ilim”) o öge için puan almaz; sıfat satırına ismin kendisinin yazılması (ör. Basir için “Basir”) o öge için puan almaz; Rum suresi 54. ayet için ayetin son cümlesinde geçmeyen tekvin, irade ya da Halık yazılması; Mümin suresi 20. ayet için Adl yazılması; boş bırakma.

4.2. TAM PUAN (8 PUAN)

Olası yanıt:

- **İlim ve kudret ilişkisi:** Ayette insanın güçsüz bir çocuk olarak yaratıldığı, ardından gençlikte kuvvet kazandığı, sonra yaşlanarak yeniden güçsüzleştiği anlatılır. İnsanı bu evrelerden geçirerek yaratmak için her evrede neye, ne zaman ve ne ölçüde ihtiyaç duyulduğunu bilmek gerekir; bu, ilimdir. Bilinenin gerçekleştirilmesi, yani güçsüze kuvvet verilmesi ve kuvvetlinin yaşlandırılması ise güç yetirmeyi gerektirir; bu da kudrettir. Yalnızca bilgi ya da yalnızca güç yaratmaya yetmez; yaratma ancak ilim ile kudretin birlikte bulunmasıyla gerçekleşir. Ayetin son cümlesinde iki sıfatın birlikte anılması bu ilişkiye işaret eder.

Puan dağılımı: Evrelerin ilim gerektirdiğinin ayetteki bir evreyle açıklanması 3 puan + kudret gerektirdiğinin ayetteki bir evreyle açıklanması 3 puan + yaratmanın ikisinin birlikteliğiyle gerçekleştiğinin belirtilmesi 2 puan = 8 puan.

KISMİ PUAN:

- İlim ve kudret sıfatlarının anlamı yazılıp ayetteki evrelerle ilişkilendirilmezse ilk iki bölüm için toplam 2 puan verilir.
- İlim ve kudretin ayrı ayrı açıklanıp yaratmanın ikisinin birlikteliğiyle gerçekleştiği belirtilmezse son bölüm için puan verilmez; yalnızca “ikisi de gereklidir” denip gerekçe gösterilmezse 1 puan verilir.

SIFIR PUAN: Ayetin yalnızca tekrar edilmesi; insanın hayat evrelerinin biyolojik olarak anlatılması; ilim ve kudret dışındaki sıfatlar üzerinden açıklama; boş bırakma.

5.1. TAM PUAN (8 PUAN)

Beklenen cevap:

Not	İsim
I	Hay (Muhyi de kabul edilir)
II	Musavvir
III	Cemil
IV	Rezzak

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Açıklama: Kitapta, kışın cansız görünen toprağın baharda yeniden canlanarak pek çok canlıya yurt olması Hay ve Muhyi isimlerinin tecellisi olarak verilir; bu nedenle iki isimden biri tam puan alır. Ayrıca her varlığa kendine özgü şekil ve suret verilmesi Musavvir isminin; kâinattaki güzellikler Cemil isminin; canlıların rızkının karşılanması Rezzak isminin yansımasıdır.

Puan dağılımı: 4 satır × 2 puan = 8 puan.

KISMİ PUAN: Her doğru isim 2 puan alır; I için iki ismin birlikte yazılması da tam kabul edilir. IV için Rahman yazılırsa 1 puan verilir (Rezzak ismi Rahman ismiyle ilişkilidir; ancak notta doğrudan rızkın karşılanması öne çıkar). Anlamı bozmayan yazım farkı (Rezzâk, Cemîl) puan kırdırmaz.

SIFIR PUAN: İsim yerine sıfat yazılması (ör. I için "hayat", II için "tekvin"); II için Halık, Bâri ya da Fâtır yazılması (notta yaratılmanın kendisi değil, verilen farklı biçim ve desen öne çıkar); III için Musavvir yazılması (notta biçimin farklılığı değil, güzellik öne çıkar); boş bırakma.

5.2. TAM PUAN (8 PUAN)

Olası yanıt:

- **Durum 1:** İsim: **Rahîm**. Rahîm ismi "çok merhamet edici" anlamına gelir ve insana muhtaç olanlara şefkat ve yardımla yaklaşmayı öğretir. Hasta ve geçimi zor olan yaşlı komşuya hasattan pay ayırıp kapısına götürmek, muhtaç birine gösterilen merhametli bir yardımdır.
- **Durum 2:** İsim: **Afüv**. Afüv ismi "affediciliği bol olan, hataları tamamen silip bağışlayan" anlamına gelir; insanda başkasının hatasını affetmek şeklinde yansır. Selim'in özür dileyen çocuğa kızgınlığını sürdürmemesi ve yaşananı tamamen geride bırakması bu ismin yansımasıdır.

Puan dağılımı: Her durum için isim 2 puan + davranış ile isim anlamı arasındaki bağ 2 puan = 4 puan; 2 durum × 4 = 8 puan.

KISMİ PUAN:

- Durum 1 için Rahman yazılır ve merhametle ilişkilendirilirse ya da Kerim yazılır ve cömertlik/ikramla ilişkilendirilirse isim için 1 puan verilir (durumda yardımın hasta ve muhtaç birine şefkatle yapılması Rahîm ismini öne çıkarır).
- Durum 2 için Gafur yazılır ve bağışlamayla ilişkilendirilirse isim için 1 puan verilir (kitapta başkasının hatasını affetmek Afüv isminin yansıması olarak verilir).
- İsim doğru yazılıp bağ yalnızca "iyi bir davranıştır" şeklinde genel bırakılırsa bağ için 1 puan verilir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

SIFIR PUAN: Duruma uymayan isim (ör. Durum 1 için Musavvir, Durum 2 için Rezzak); durumun yalnızca tekrar edilmesi; boş bırakma. Puanlama öğrencinin kişisel tutumuna göre değil, isim ile davranış arasındaki bilgiye dayalı bağa göre yapılır.

6.1. TAM PUAN (9 PUAN)

Olası yanıt:

- **Bâri:** Bütün varlıkları bir model ya da örnek olmaksızın yaratan.
- **Musavvir:** Varlıklara şekil ve suret veren.
- **Sıralamanın hikmeti:** Müfessirlere göre Bâri isminin Musavvir isminden önce anılması, bir varlığa biçim verilebilmesi için önce o varlığın kendisinin yaratılmış olması gerektiğine işaret eder. Yani Allah (cc) önce varlığı örneksiz olarak yaratır, ardından ona kendine özgü şeklini ve suretini verir. Slayttaki sorunun cevabı budur: Sıralama rastgele değildir; yaratmanın aşamalarını yansıtır.

Puan dağılımı: Bâri anlamı 2 puan + Musavvir anlamı 2 puan + sıralamanın hikmeti 5 puan = 9 puan.

KISMİ PUAN:

- Bâri için yalnızca “yaratan” yazılıp örneksiz/modelsiz yaratma belirtilmezse 1 puan verilir.
- Hikmette yalnızca “önce yaratma, sonra şekil verme gelir” denip şekil vermenin varlığın önceden yaratılmış olmasını gerektirdiği açıklanmazsa 3 puan verilir.

SIFIR PUAN: İki ismin aynı anlamda olduğunu ya da sıranın rastgele olduğunu söyleyen açıklama; ilim sıfatının Rahman ve Rahîm isimlerinden önce anılmasına ilişkin hikmetin yazılması (soru Bâri–Musavvir sırasını sorar); boş bırakma.

6.2. TAM PUAN (10 PUAN)

Olası yanıt:

- **Birinci boyut:** Allah'ı (cc) bütün isim ve sıfatlarını birlikte göz önünde bulundurarak bütüncül bir bakış açısıyla tanımak.
- **İkinci boyut:** Bu isimlerden insanın hayatına yansıtabileceklerini belirlemek ve yaşantısını bunlara göre düzenlemeye gayret etmek.
- **Örnek (Selam seçilirse):** Sınıfta iki arkadaşı arasında çıkan tartışmayı büyütmeyip onları sakinleştiren, aralarını bulan ve arkadaşlarını selamlayarak onlara esenlik dileyen bir öğrenci. **Bağ:** Selam ismi esenlik kaynağı ve esenlik veren anlamına gelir; öğrenci çevresine huzur ve esenlik taşıyarak bu ismin anlamını hayatına yansıtır.
- **Örnek (Mümin seçilirse):** Arkadaşının kendisine emanet ettiği eşyayı özenle koruyup zamanında geri veren, verdiği sözü tutan ve sınıfta herkesin güvendiği bir öğrenci. **Bağ:** Mümin ismi güven veren, vaadine güvenilen anlamına gelir; öğrenci güvenilir davranarak bu ismin anlamını hayatına yansıtır.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Puan dağılımı: Her boyut 2 puan × 2 = 4 puan + okul ortamından davranış örneği 3 puan + örneğin ismin anlamıyla bağı 3 puan = 10 puan.

KISMİ PUAN:

- Boyutlardan biri yalnızca “isimleri bilmek” ya da “isimleri yaşamak” şeklinde eksik yazılırsa o boyut için 1 puan verilir.
- Davranış örneği okul ortamı dışından verilir ancak isimle uyumluysa örnek için 2 puan verilir.
- Bağ yalnızca “bu iyi bir davranıştır” şeklinde kurulur, ismin anlamına değinilmezse bağ için 1 puan verilir.

İki isim için de örnek verilirse yalnız ilk örnek değerlendirilir. Puanlama öğrencinin kendi inancına ya da kendi davranışına göre yapılmaz; örnekte anlatılan davranışın seçilen ismin anlamıyla (Selam: esenlik veren, selâmete çıkaran; Mümin: güven veren, vaadine güvenilen) bağına göre yapılır.

SIFIR PUAN: Seçilen isimle uyumsuz örnek (ör. Mümin için temizlik); boyutların yerine slayttaki anlamların tekrar edilmesi; boş bırakma.

© 2026 Dubba. Bu yazılının soruları, şekilleri, puanlama anahtarı ve çözümleri Dubba’nın özgün eseridir (5846 sayılı FSEK); tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde ve değiştirilmeden çoğaltıp öğrencilere, sınıflara, okullara ve kurslara bedelsiz dağıtabilirsin; satılamaz, ücretli bir ürün ya da hizmette kullanılamaz, ticari amaçla kullanılamaz, başka sitede barındırılamaz, kaynak dubba.com.tr gösterilir. Telif Politikası 3. madde: dubba.com.tr/telif